

Hodnocení: 3 body – popsala jste celkem přesně, o čem všem autor píše, co všechno zmiňuje (napřed, potom a nakonec), ale dost nezřetelně formulujete ústřední pointu celého Mertonova textu (a o to má jít především); mělo by to celé být kratší, ideálně poloviční co do rozsahu.

Iva Kalčíková, 262336

8.10.12

SOC400 Věda, technologie a politika

MERTON, Robert (1968): The Matthew effect in science: The reward and communication systems of science are considered. *Science*, 159 (3810): 56-63

Alternativní název: Otázky vědecké prestiže a distribuce nového vědního poznání podle Matouše

Text posuzuje, jakým způsobem funguje systém odměn a systém komunikace ve vědecké komunitě. V první části textu se autor zaměřuje na to, jakým způsobem je distribuováno uznání za vědeckou práci. Hovoří o tzv. Efektu sv. Matouše (odkaz na evangelium podle sv. Matouše), kdy vědci, kteří již dosáhli ve vědecké komunitě určitého postavení a uznání, mají větší šanci, že i jejich další práci (dosahující alespoň průměrně shodné kvality jako jejich práce předchozí) bude v rámci komunity věnována značná pozornost. Utváří se specifická hierarchie, kdy je těžké pro vědce relativně shodných kvalit měřit se s kolegy, kteří již dosáhli uznání v ranější fázi jejich profesního života. Může tak docházet k tomu, že pracují-li takto význační vědci (autor ve svém textu udává příklady mnoha laureátů Nobelovy ceny) na společných projektech, kredit za nový vědecký přínos je dáván právě jim, ač práce vznikla v kolektivu autorů.

Dalším zájmem autora je, jakým způsobem se v rámci vědecké komunity projevuje Matoušův efekt v oblasti komunikace. Proslulí vědečtí pracovníci jsou důležitými prostředníky vědecké komunikace. V nepřeborném množství publikovaných textů je právě jméno významného vědce ohniskem, které zlepšuje přístup publikované informace do podvědomí širší vědecké veřejnosti. Dalším důležitým faktorem rozvoje vědeckého poznání je také počet nových důležitých vědeckých zjištění, která jsou provedena nezávisle na sobě. Takováto zjištění mají také větší šanci dostat se do podvědomí ostatních vědců, zejména je-li jeho původcem významný vědec - zmenší se tak pravděpodobnost přehlédnutí nové informace.

V poslední části se pak autor zaměřuje na koncentraci vědního talentu do pracovišť, kde je větší frekvence výskytu proslulých mentorů a kde je zajištěna určitá úroveň kvality vědeckého pracoviště. Autor se zmiňuje o důležitosti kreativního prostředí pro utváření nových vědeckých talentů. Noví vědečtí pracovníci by měli třídit zejména smysl pro důležité úkoly, trpělivost s jejich zpracováním a pěstovat sebejistotu, kdy se mohou věnovat i důležitým úkolům, které s sebou nesou rizika neúspěchu.